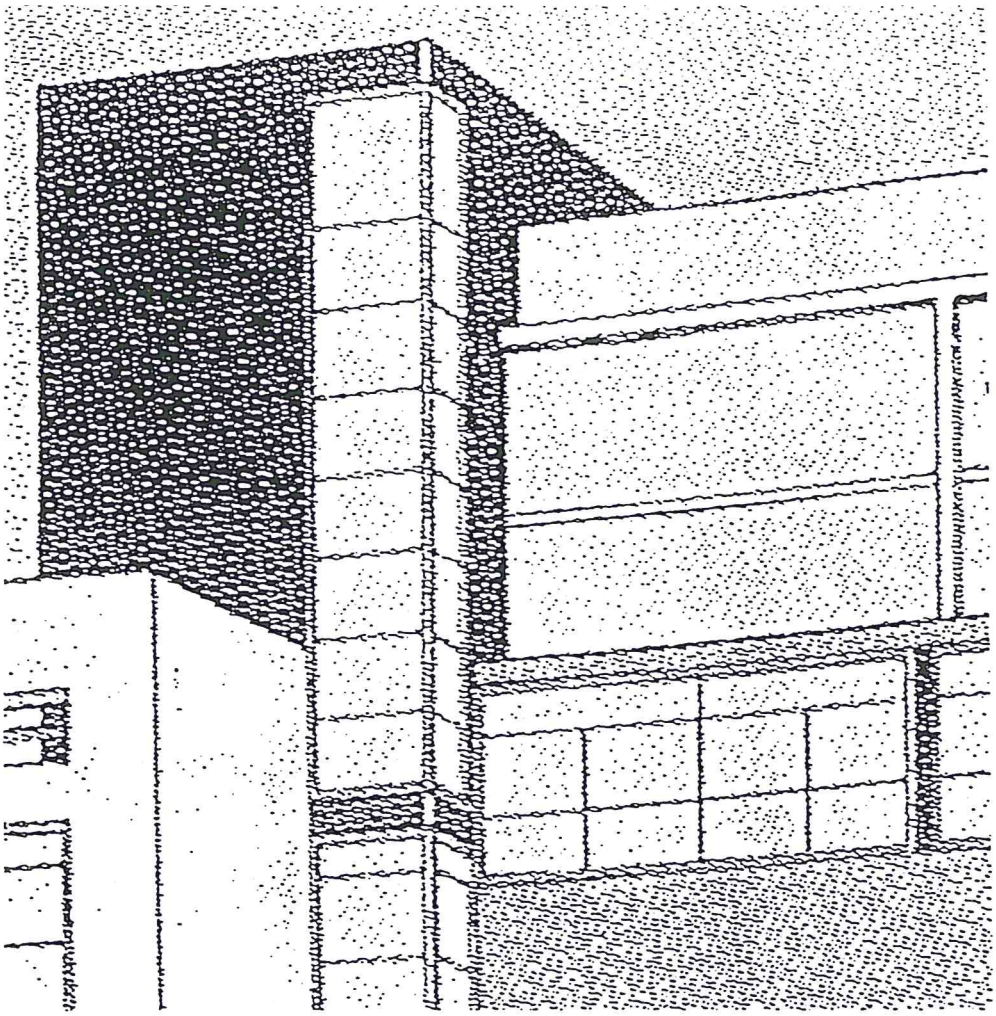

STIJNEN 1933

archipel

afgiftekantoor BRUGGE X maandblad JAN. 94

HET STILLE MODERNISME

ARCHIPEL CYCLUS

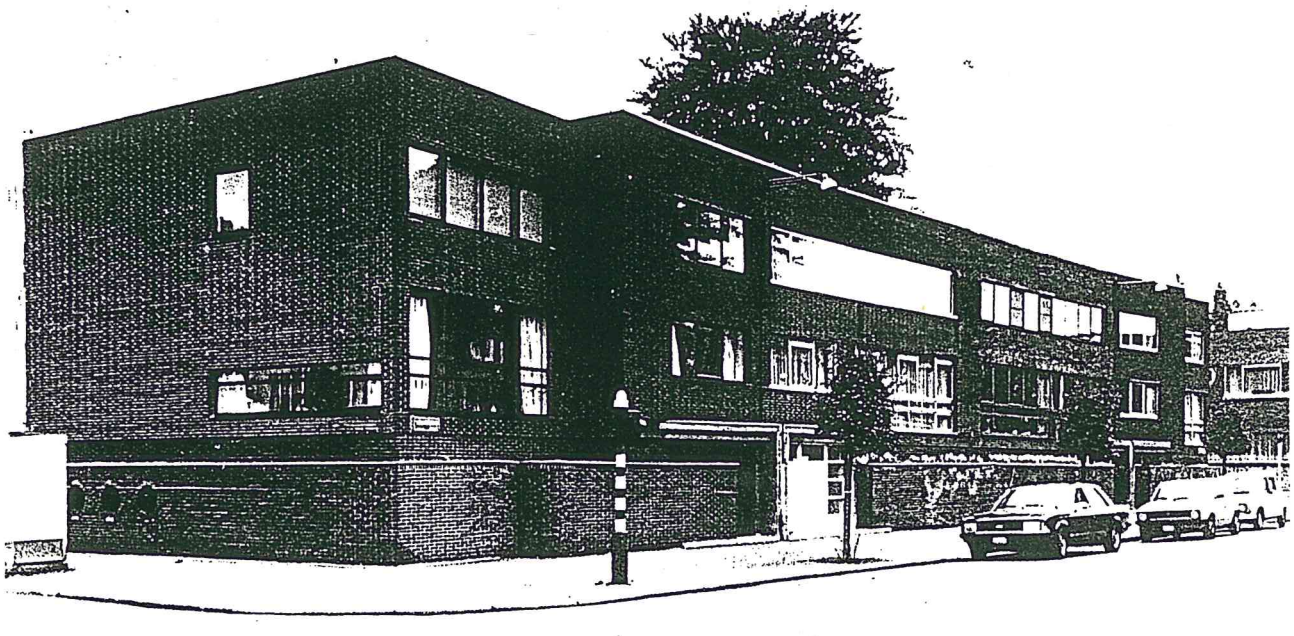
ARCHIPEL BULLETIN JANUARI 1994

vrijdag 21 januari
't Leerhuys Groeninge 35 Brugge om 20u.30

DE VERWERKING VAN INTERNATIONALE INVLOEDEN IN HET ANTWERPS MODERNISME

voordracht door ELS SPITAELS

De cyclus HET STILLE MODERNISME begon met een voordracht van Luc Verpoest waarin hij de internationale architektuursituatie in het interbellum schetste als een breed tweestromenland : modernistische avant-garde enerzijds, neo-classicisme en traditie anderzijds.
De architektuurgeschiedschrijving haakte intentioneel in op de avant-garde. De tweede stroom werd eigenlijk genegeerd en pas recent voor onderzoek vatbaar geacht.
In België kon men spreken van een 'derde' weg : "het stille modernisme". Minder luidruchtig, minder propagandistisch, minder abstrakt maar zowel aansluitend op de avant-garde, als puttend uit traditie.
Moderniteit ... maar met traditionele bouwtechnieken, bouwmaterialen - detailleringen.
Op het einde van de jaren '20, begin '30, verscheen het plots overal in België. De architektuurstroming kende bij een breed publiek een positief onthaal. Het was konkreter, minder abstrakt dan wat de 'international style' naar voor bracht. Het introduceerde overal in Vlaanderen in snel tempo een nieuwe architektuur. Ganse straten en wijken verrezen in wat men ten onrechte Belgische art-deco is gaan noemen. (We hopen dat de ARCHIPEL-cyclus de betere omschrijving 'stille modernisme' voor deze interbellum-architektuur ingang doet vinden.)
Els Spitaels gaat in de 2e voordracht van de cyclus in op de situatie in Antwerpen en daarin het werk van architekten als Leon Stijnen, Paul Smekens, W. Van Den Broeck, Van Averbeke, Van Steenbergen en andere.

E. VAN STEENBERGEN 1931.

P. SMEKENS 1926

DE VERWERKING VAN INTERNATIONALE INVLOEDEN IN HET ANTWERPS MODERNISME

Tussen de twee wereldoorlogen ontwikkelt zich ook in Antwerpen een 'moderne architektuur'. Zowel in openbare gebouwen als in privé woningen breken kenmerken van de internationale stijl door. Toch heeft het Antwerpse modernisme een eigen, bijna eclectisch karakter : het is een opvallende dekoratief baksteenmodernisme, geenszins puristisch, maar doordrongen van een burgerlijke degelijkheid en een sterke zin voor gezelligheid en komfort. Daar waar de internationale beweging haar pijlen richt naar het kollektieve, vinden we hier de zuiverste uitdrukking van het zoeken naar een nieuwe levenswijze in de individuele woningen.
De ontwikkeling van die specifieke vormentaal in de twintiger jaren gaat samen met de aktiviteiten van een beperkte artistieke avant-garde, die op haar beurt geïnspireerd wordt door het aktivisme, en ook door de theosofie. Dat impliceert dat het Antwerpse modernisme zich grotendeels ontwikkelt in vrijzinnige kringen, waar het ook zijn kliënteel vindt. Dat verklaart ook de nauwe band met de Nederlandse en Duitse humanitair-expressionistische strekkingen binnen het modernistische spektrum.
In de dertiger jaren blijft die voorkeur bestaan, hoewel een nieuw realisme - voorzichtig- zijn intrede doet. De artistieke bekommernissen maken plaats voor een meer zakelijke geest; het 'Nieuwe Bouwen' in Antwerpen is echter veel minder radikaal dan het Nederlandse voorbeeld. We herkennen, tekenend voor de latente voorkeur voor een expressieve architektuur, invloeden van Dudok en Mendelsohn, maar nu ook van Le Corbusier. De nieuwe stijl wordt nu ook door het Stadsbestuur - met burgemeester Huysmans en hoofdarchitekt Van Averbeke - aanvaard voor o.a. enkele schoolcomplexen. De tweede wereldoorlog maakt een abrupt einde aan dat nieuwe élan.

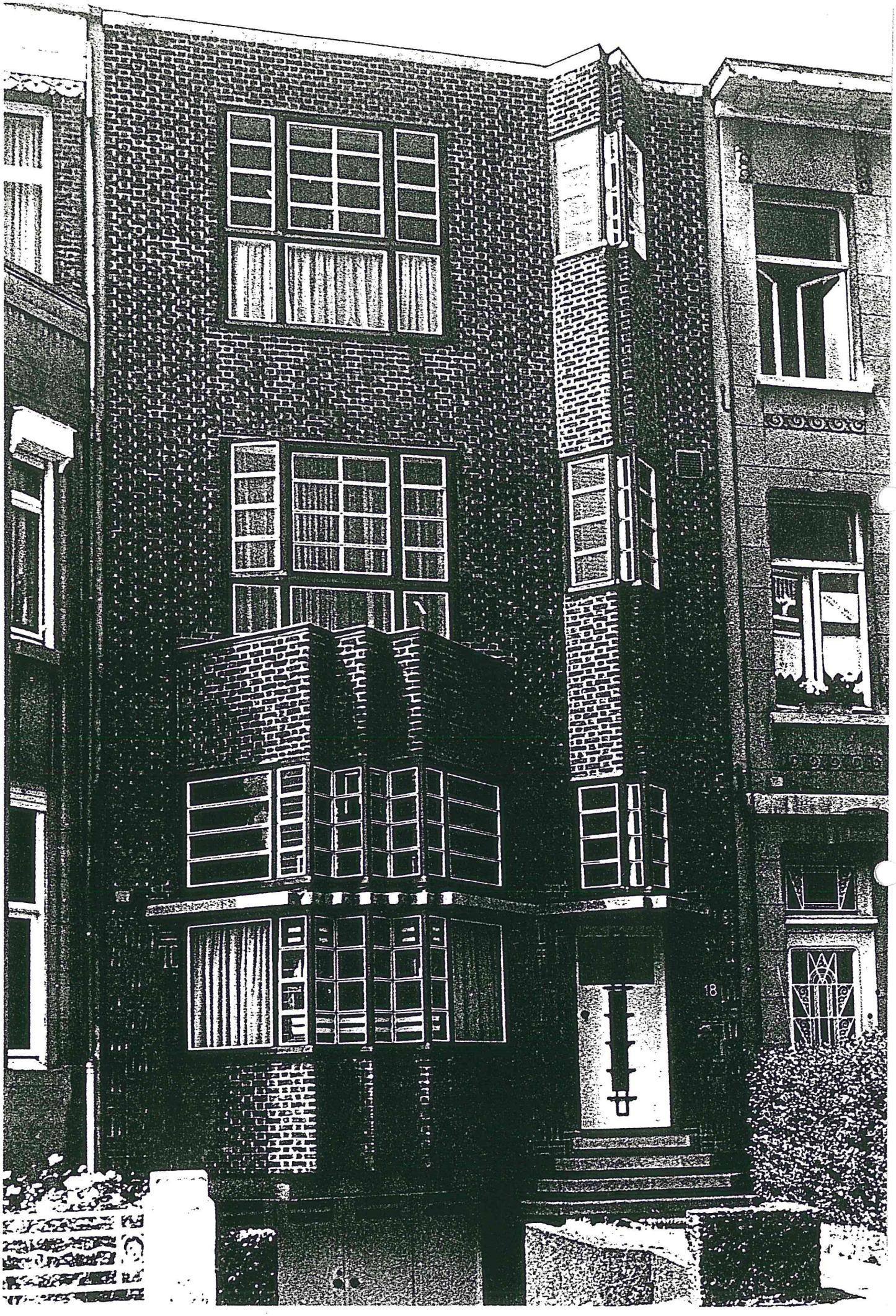
Els Spitaels

ELS SPITAELS werd in 1972 architekt aan het N.H.I.B.S. te Antwerpen.
In 1981 behaalde ze een licentie in de Kunstgeschiedenis aan de V.U.B. met een eindverhandeling over 'Utopisch Urbanisme na de tweede Wereldoorlog'.

Na haar stage bij Georges Baines werd ze in '74 zelfstandig architekt (samenwerking met Paul Spaepen en Georges Baines).
Vanaf '77 werd ze stadsarchitekt te Antwerpen.
Sinds '81 : docent bouwkunstgeschiedenis aan het N.H.I.B.S., Antwerpen.
'84-'88 : voordrachthouder aan de Academie te Antwerpen.
Sinds 1989 is Els Spitaels voltijds docent Architektuur-, Kunst- en Kultuurgeschiedenis aan het Henry Van de Velde Instituut, Antwerpen.

publikaties :

Le Corbusier en de wortels van het purisme, in : Le Corbusier te Antwerpen, Antwerpen 1987 (tentoonstellingskatalogus)
Residenties en paviljoenen, in : De stoute jaren '58 '68, Leuven 1988 (red. Jan Ceuleers)

E. VAN STEENBERGEN 1928

Waar?
In "De Rode Pomp", Nieuwpoort 59, 9000 Gent.

Wanneer?
In de periode januari-mei 1994, telkens op zondagmorgen, van 10u30 tot 12u30.

Wie? Wat? Waarom?
Lees aandachtig deze folder.

Prijs?
Wie de hele cyclus wil meemaken, betaalt 500 frank. Het inkomgeld voor een afzonderlijk debat bedraagt 150 frank.

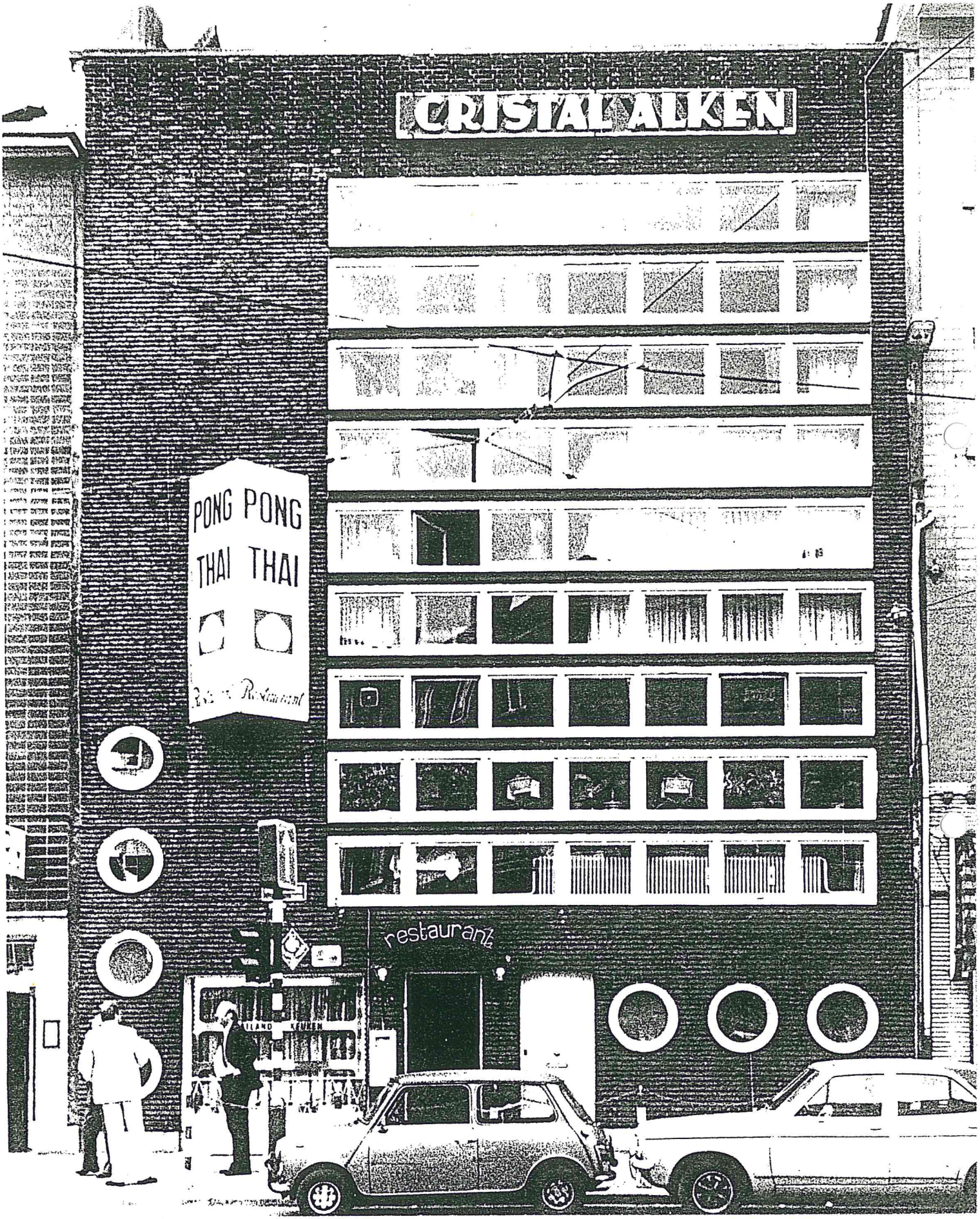
Nog meer info?
Centrale voor Socialistisch Cultuurbeleid
Keizerslaan 13
1000 Brussel
Tel. 02/513.26.12
Fax. 02/548.35.80

Zondag 30 januari - 10u30 tot 12u30
Architectuur

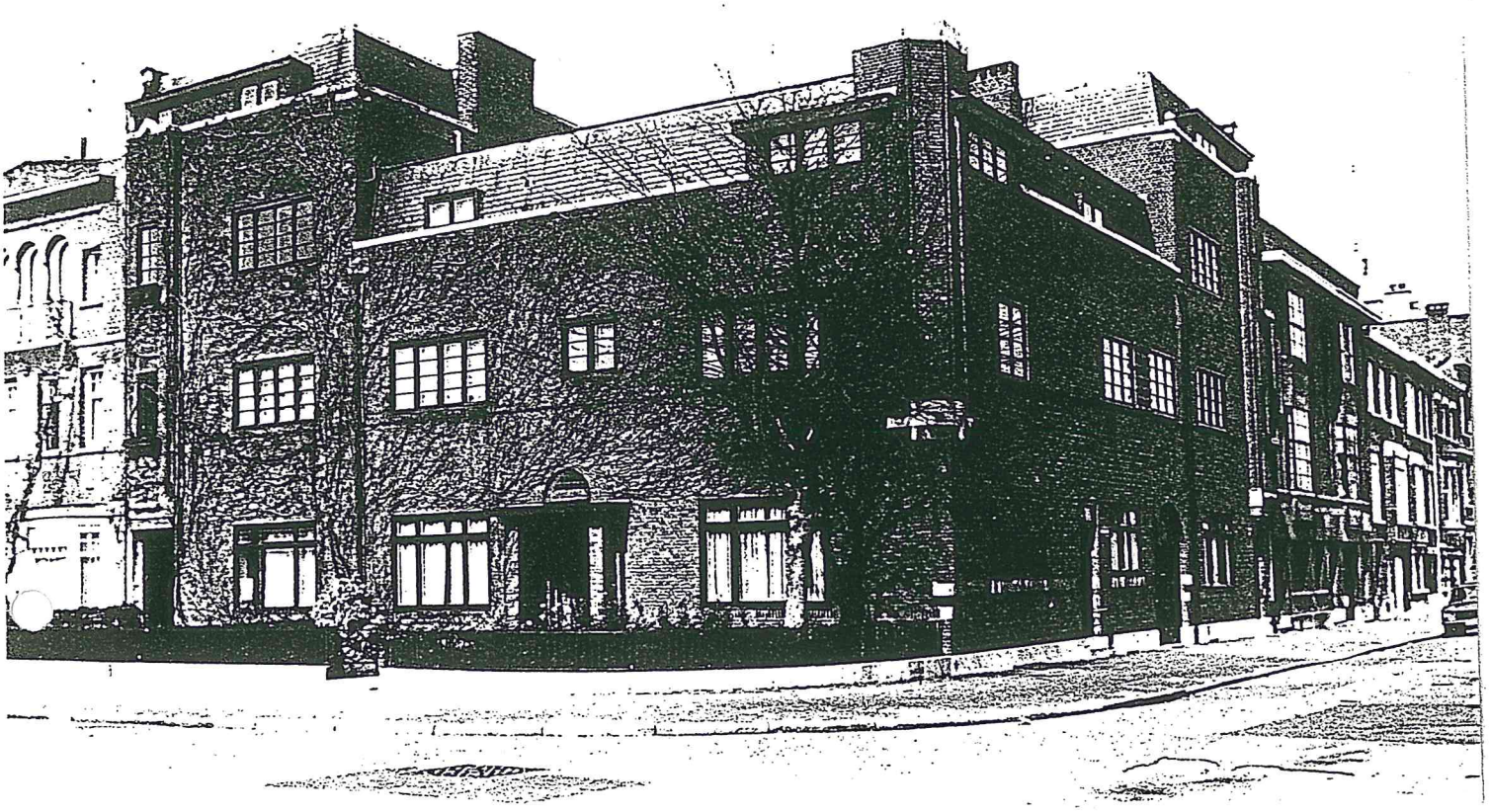
Architectuur is "in". Initiatieven als "Stad aan de Stroom", "Architectuur als Buur" en de Architectuurdag staan in het brandpunt van de belangstelling.
Maar dit publiek is ook kritisch. Het stelt zich vragen. Welke zijn de kwaliteitsnormen die een architect dient te hanteren om "goede" architectuur te maken? Welke factoren beïnvloeden hem bij het toepassen van die normen? Bestaat er zoiets als een hedendaagse stijl? Hoe staat de architect tegenover het bouwen en verbouwen in de oude binnensteden, moet er "verzoenend" opgetreden worden met zogenaamde invularchitectuur of kan de architect of opdrachtgever eigenzinnig een creatie neerpoten? Waarmee houdt hij dan rekening?
En verder. Kan het aantrekken van internationaal erkende meesters een stimulans zijn voor de eigen architecten of is dat eerder bedreigend? Zijn openbare of beperkte wedstrijden interessant? Hoe kan een overheid ertoe bewogen worden om meer te reflecteren over de rol die zij als bouwheer dient te spelen, over de voorbeeldfunctie die zij heeft, en hoe kan diezelfde overheid gestimuleerd worden om daarnaar te handelen?
U merkt het. Dit wordt een debat waarin hete hangijzers niet uit de weg worden gegaan.

Sprekers:
De architecten Bob Van Reeth, Erik Balliu, Dirk Bontick, Hilde Daem, Christiaen Kieckens, Koen Van Nieuwenhuize.

Moderator:
Daan Rau

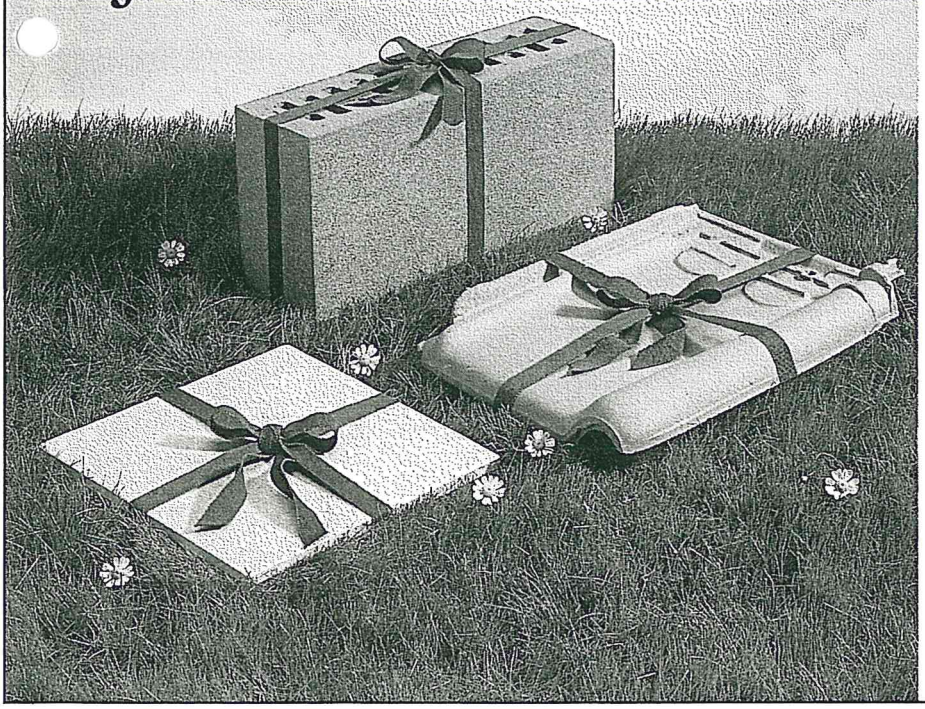

W. VAN DEN BROECK 1937

P. SMEKENS 1926

Onze Keramische Bouwmaterialen zijn een Gezond Geschenk van de Natuur !

❧ Klei ademt. Klei is puur. Koramic-Terca geeft dat gezonde geschenk van de natuur aan u door in de vorm van keramische dakpannen, gevelstenen en vloertegels.

❧ De duurzame bouwzekerheid van onze produkten wordt gegarandeerd door Koramic-Terca's eigen Quality-Control labo en het Benorkwaliteitsmerk.

❧ Koramic-Terca biedt u maar liefst 150 soorten handvorm-, strengpers- en rustieke gevelstenen om creatief te (ver)bouwen. Onze meest bekende merken zijn Warneton, Sas, Zonnebeke, Quirynen en Ghlin.

❧ Onze Pottelberg, TTR, Narvik en Janssen-Dings dakpannen zijn beschikbaar in een zeer ruim kleur- en modelassortiment. Ze worden gedekt door een 30-jarige vorstbestendigheidsgarantie.

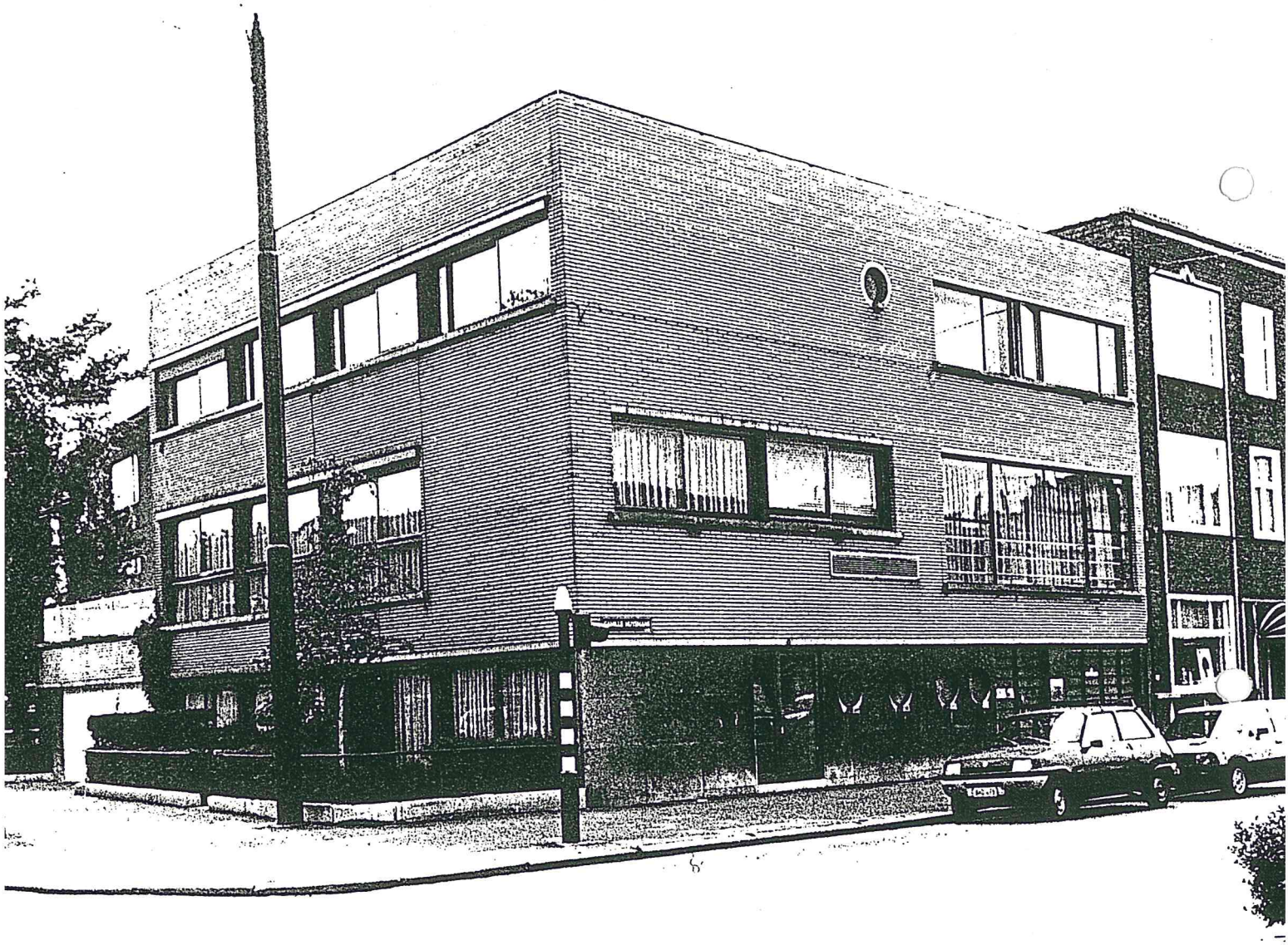
❧ Koramic-Terca biedt u ook een rijk assortiment vloer- en wandtegels.

❧ Alle bouwmaterialen van Koramic-Terca zijn te vinden bij uw bouwmaterialenspecialist en ook in onze showroom. Bel voor meer informatie naar onze Infofoon.

Ons adres:
Koramic-Terca - Kapel ter Bede 86 - B-8500 Kortrijk
Infofoon: 056/20 14 00 - Infofax: 056/20 47 60

KORAMIC-TERCA

HET GROOTSTE ASSORTIMENT DAKPANNEN, BAKSTENEN EN TEGELS

STIJNEN 1933

HET ARCHIPEL PROGRAMMA 93-94

vr. 01 OKTOBER 93
ARCHIPEL IN DENEMARKEN
video : Paul Vandenberghe, dia's : Marc Felix

zon. 10 OKTOBER 93
EERSTE DAG VAN DE ARCHITEKTUUR
Brugge, Gent, Brussel, Bergen, Luik
ARCHIPEL : uitwerking in Brugge

vr. 29 OKTOBER 93
architekt PETER CALLEBOUT
voordracht door GERT VAN CONKELBERGE

vr. 26 NOVEMBER 93
Het NEDERLANDS ARCHITECTUURINSTITUUT TE ROTTERDAM
JO COENEN
voordracht door KATARINA VETS

zon. 28 NOVEMBER 93
architektuurtrip naar ROTTERDAM
Nederlands Architektuurinstituut Jo Coenen, Kunsthal OMA R. Koolhaas, uitbreiding Boymans H.J. Henket, uitbreiding Parkhotel Mecanoo, woonhuis Boevé Brinkman - Van der Vlught 1932

vr. 17 DECEMBER 93
cyclus HET STILLE MODERNISME (1)
avant-garde en traditie in de Interbellumarchitektuur in België
inleiding door LUC VERPOEST

1994

vr. 21 JANUARI 94
cyclus HET STILLE MODERNISME (2)
de verwerking van internationale invloeden in het Antwerps modernisme
voordracht door ELS SPITAELS

vr. 18 FEBRUARI 94
cyclus HET STILLE MODERNISME (3)
Henry Van de Velde tijdens zijn tweede Belgische periode (1926-1943)
voordracht door STEVEN JACOBS

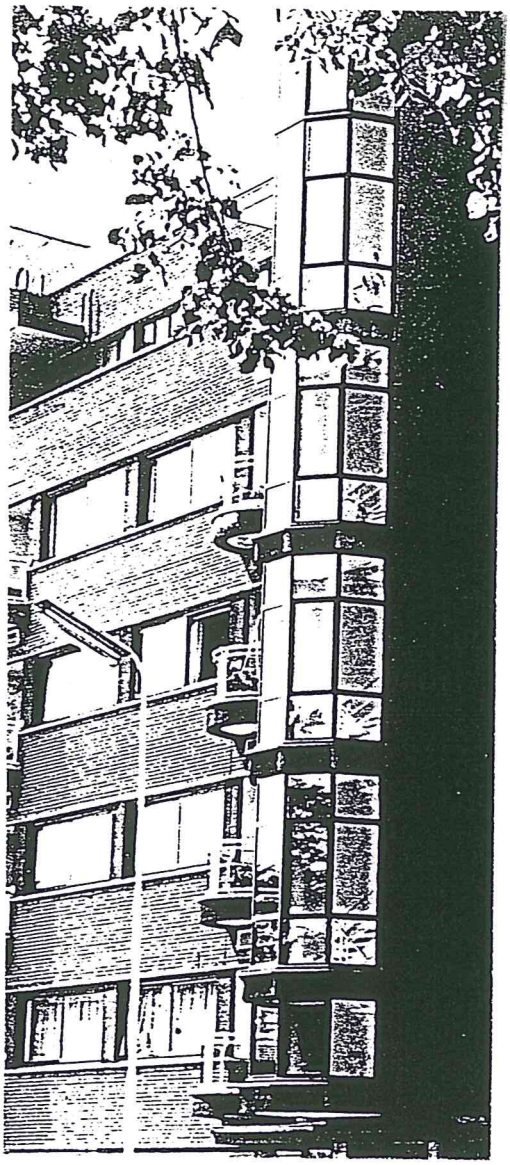
vr. 18 MAART 94
cyclus HET STILLE MODERNISME (4)
Huib Hoste : moderniteit en traditie in het interbellum
voordracht door LUC VERPOEST

vr. 22 APRIL 94 nog in te vullen

12 tot 15 MEI 94
ARCHIPEL in DUITSLAND architektuurreis
De keuze voor dit jaar viel op Duitsland. Er waren weliswaar veel belangstellenden voor de voorgestelde Chicagoreis, maar er waren ook diverse bezwaren tegen het jaar na jaar plannen van langere reizen in een hogere prijsklasse (Ticino - Barcelona - Sevilla - Denemarken). Dit jaar dus een kortere Duitslandreis. De Chicagoreis volgt dan in april 1995.

zat. 28 MEI 94
cyclus HET STILLE MODERNISME (5)
architektuurdagtrip naar Brasschaat

vr. 10 JUNI 94 nog in te vullen

archipel
VZW

KONTAKTADRESSEN

voorzitter
Marc Felix
Koningstraat 43A, b.1
8400-Oostende
tel. kantoor 059/70.21.80
tel. privé 059/70.01.58
fax kantoor 059/70.81.98

sekretaris-penningmeester
Philip Cardinael
Veldstraat 65
8200-Sint-Michiels
tel. privé 050/38.65.01
tel. kantoor 050/33.19.66
fax kantoor 050/33.52.43

vice-voorzitter
Jan Vandewalle
Sint-Jansstraat 20
8000-Brugge
tel. kantoor 050/33.63.56
tel. privé 050/34.41.30

beheerders :
Rik Scherpereel, Wim Supply,
Michel Vanlangenhove, Gery Vandenabeele.

rek. nr. :
750-9072064-06

lidmaatschap 93-94 2.000 F